

Το σπάσιμο του ροδιού την Πρωτοχρονιά .. και γιατί το σπάμε

Ένα πανάρχαιο έθιμο του λαού μας για την γιορτινή μέρα της έλευσης του νέου χρόνου είναι «το σπάσιμο του ροδιού». Το έθιμο αυτό αρχικά εντοπίστηκε στην Πελοπόννησο, αν και μετά διαδόθηκε σε κάθε γωνιά της Ελλάδας και συνεχίζεται μέχρι και σήμερα.

Το πρωί της Πρωτοχρονιάς, η οικογένεια πηγαίνει στην εκκλησία, ντυμένοι όλοι με τα καλά τους ρούχα για να παρακολουθήσουν τη Λειτουργία του Μεγάλου Βασιλείου και να υποδεχτούν το νέο χρόνο, καλό κι ευλογημένο. Στην επιστροφή, ο νοικοκύρης του σπιτιού έχει στην τσέπη του ένα λειτουργημένο ρόδι, που στην Μικρά Ασία το φυλούσαν στα εικονίσματα από τις 14 Σεπτέμβρη, δηλαδή τη μέρα του **Σταυρού**.

Είναι αυτός που κάνει το ποδαρικό και σπάει το ρόδι. Πρέπει να χτυπήσει το κουδούνι στην **κλειστή εξώπορτα** και να του ανοίξουν. Δεν κάνει να ανοίξει ο ίδιος με το κλειδί του. Έτσι είναι ο πρώτος που μπαίνει στο σπίτι για να κάνει το ποδαρικό με το ρόδι στο χέρι.

Μπαίνοντας μέσα, με το δεξί πόδι, σπάει το ρόδι πίσω από την εξώπορτα για να πεταχτούν οι ρώγες του παντού και ταυτόχρονα λέει:

Τα παιδιά μαζεμένα γύρω – γύρω κοιτάζουν οι ρώγες να είναι τραγανές και κατακόκκινες. Όσο γερές κι όμορφες είναι οι ρώγες, τόσο χαρούμενες κι ευλογημένες θα είναι οι μέρες που φέρνει μαζί του ο νέος χρόνος.

Άλλη ευχή που συνηθίζεται να λέγεται κατά το σπάσιμο του ροδιού είναι:

Η δύναμη του ροδιού

Οι λέξεις ρόδι και ροδιά, εκτός από την προφανή τους ετυμολογική σχέση με τη νήσο της Ρόδου, είναι άμεσα συνδεδεμένες με τις έννοιες ροή και δύναμη. Η δύναμη λοιπόν αυτού του καρπού είναι χαρακτηριστική στην ελληνική μυθολογία και όχι μόνο, αφού τα ιστορικά δεδομένα που σχετίζονται μ' αυτό τον καρπό είναι ανεξάντλητα.

Στην Αρχαία Ελλάδα πίστευαν πως η δύναμη του ροδιού κρυβόταν στους πολυάριθμους κόκκους του (αφθονία και γονιμότητα), αλλά και στο πορφυρό χρώμα του (χρώμα που φέρνει καλή τύχη). Δεν είναι τυχαίο εξάλλου πως, ακόμη και σήμερα, αποτελεί ένα από τα πιο εκφραστικά σύμβολα της ελληνικής λαογραφίας, με έντονη παρουσία σε κάθε μορφή και έκφραση της παραδοσιακής ζωής.

Τα έθιμα που σχετίζονται με το ρόδι, ποικίλλουν στην πράξη από τόπο σε τόπο και διαφέρουν μεταξύ τους όπως και τα μέρη της Ελλάδας στα οποία το συναντάμε. Τα πιο γνωστά βέβαια είναι η χρήση του στην Παρασκευή των κολλύβων, η συμμετοχή του σε διάφορες φάσεις του γαμήλιου εθιμικού κύκλου και φυσικά, το σπάσιμο του την Πρωτοχρονιά ως ένδειξη καλού ποδαρικού για το νέο έτος.